

דְּכַתִּיב, (איכה ג כג) חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֲמוּנַתְךָ. ר'
 יִצְחָק אָמַר אֲפִילוֹ לְכָל אָדָם נָמִי. בְּהֵאֵי עֲלָמָא
 נָאִים בְּשִׁינְתִּיהִ, בְּכָל לֵילָה, וְסִלְקָא נִשְׁמַתָּא לְעֵילָא,
 וְאַשְׁתַּכַּחַת בְּכַמָּה חַיּוּבִין קִמְי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 וּבְהִימְנוּתָא רַבָּה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֲזַר לָהּ
 לְגוּפָא, וּמְחַדֵּשׁ לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיה. וְלָמָּה,
 רַבָּה אֲמוּנַתְךָ. מִפְּנֵי שְׂרַבָּה אֲמוּנַתְךָ.

מִכָּאֵן אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַמֵּתְחַיֵּב בְּמָמוֹן לְחִבְרֵוֹ,
 וְחִבְרֵוֹ מוּצִיא לוֹ מֵה שִׁתְּחִזִּיק בִּידּוֹ, אָסוּר
 לוֹ לְהִתְחִזִּיק בּוֹ, עַד שִׁיתְּנֶהוּ לוֹ חִבְרֵוֹ, וְאֲפִילוֹ
 שִׁיתְּנֶהוּ לוֹ בִּי דִינָא, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (שמות כב
 כה) אִם חָבַל תַּחְבֹּל שְׁלֹמֵת רֵעֶךָ.

רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי סִימוֹן אָמַר, וַיִּשֶׁם שָׁם אֶת
 הָאָדָם אֲשֶׁר יִצָּר, בְּכָלֵל. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,

לשון הקודש

וְלָמָּה רַבָּה אֲמוּנַתְךָ? מִפְּנֵי שְׂרַבָּה
 אֲמוּנַתְךָ.

מִכָּאֵן אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַמֵּתְחַיֵּב בְּמָמוֹן
 לְחִבְרֵוֹ, וְחִבְרֵוֹ מוּצִיא לוֹ מֵה שִׁתְּחִזִּיק
 בִּידּוֹ, אָסוּר לוֹ לְהִתְחִזִּיק בּוֹ עַד שִׁיתְּנֶהוּ לוֹ
 חִבְרֵוֹ, וְאֲפִילוֹ שִׁיתְּנֶהוּ לוֹ בֵּית הַדִּין. זְהוּ
 שְׂכַתּוּב (שמות כב) אִם חָבַל תַּחְבֹּל שְׁלֹמֵת
 רֵעֶךָ.

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן רַבִּי סִימוֹן אָמַר, (בראשית ב)

וּכְשָׁבָא הַבְּקָר, מְחַדֵּשׁ לָהֶם אֶת
 נִשְׁמוֹתֵיהֶם. זְהוּ שְׂכַתּוּב (איכה ג) חֲדָשִׁים
 לַבְּקָרִים רַבָּה אֲמוּנַתְךָ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
 אֲפִילוֹ לְכָל אָדָם גַּם בֶּן. בְּעוֹלָם הַזֶּה הוּא
 גַּם בְּשִׁנְתּוֹ בְּכָל לֵילָה, וְעוֹלָה הַנִּשְׁמָה
 לְמַעְלָה, וְנִמְצָאת בְּכַמָּה חַיּוּבִים לְפָנֵי
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּבְאֲמוּנָה הַרַבָּה,
 שְׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחַזֵּר אוֹתָהּ לְגוּפָא,
 וּמְחַדֵּשׁ אוֹתָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹ,

וַיְנַיֶּחֱהוּ בֵּין עֵדֶן לְעֵבֶדָה וּלְשִׁמְרָה. וְכִי מֵאֵי עֲבוּדָה
הָבָא. אֵלָּא עֲבוּדַת הַנְּשָׂמָה, לְהַשְׁלִים לָהּ
בְּתִשְׁלוּמֶיהָ, מֵה שֶׁלֹּא הִשְׁלִימָה בְּזֶה הָעוֹלָם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן (נ"א ר' יהושע) אָמַר, הֵנִיחַ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן בֵּין עֵדֶן, וְנָתַן לוֹ תוֹרָתוֹ,
לְעֵבֹד בָּהּ, וּלְשָׁמֹר מִצְוֹתֶיהָ. הֲדָא הוּא
דְּכָתִיב, (בראשית ב ט) וַעֲיַן חַיִּים בְּתוֹךְ הַגֶּן. וְכָתִיב (משלי ג
יח) עֵיץ חַיִּים הוּא לְמַחְזִיקִים בָּהּ. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, כְּשִׁיחֶיהָ לוֹ לְאָדָם הַנָּאֵה בֵּין זֶה, יַעֲסוֹק בָּהּ
וַיִּשְׁמֹר אוֹתָהּ. וּמִפְּנֵי הָעֵדוּנִין וְהַנָּאוֹת שֶׁהָיוּ לוֹ לְאָדָם
שָׁם, לֹא שָׁמַר תוֹרָתוֹ, עַד שֶׁנִּגְרָשָׁהוּ מִשָּׁם.

רַבִּי אַבְא בְּשֵׁם ר' תִּיבָא אָמַר, עֵיץ מִמֶּשׁ הָיָה, וְהָיוּ
שְׁנַיִם, הָאֶחָד הַנּוֹתֵן חַיִּים לְאָדָם. וְהָאֶחָד
שֶׁהָאוֹכְלוֹ יַדַּע הַטּוֹב וְהָרַע. לְדַעַת הַדְּרֵךְ הַטּוֹב

לשון הקודש

שְׁכַתוּב (ש) וַעֲיַן חַיִּים בְּתוֹךְ הַגֶּן, וְכָתוּב
(משלי ג א) עֵיץ חַיִּים הוּא לְמַחְזִיקִים בָּהּ. אָמַר
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּשִׁיחֶיהָ לוֹ לְאָדָם
הַנָּאֵה בֵּין זֶה, יַעֲסוֹק בָּהּ וַיִּשְׁמֹר אוֹתָהּ.
וּמִפְּנֵי הָעֵדוּנִים וְהַנָּאוֹת שֶׁהָיוּ לוֹ לְאָדָם
שָׁם, לֹא שָׁמַר תוֹרָתוֹ, עַד שֶׁנִּגְרָשָׁהוּ מִשָּׁם.

רַבִּי אַבְא בְּשֵׁם רַבִּי תִיבָא אָמַר, עֵיץ
מִמֶּשׁ הָיָה, וְהָיוּ שְׁנַיִם – הָאֶחָד הַנּוֹתֵן
חַיִּים לְאָדָם, וְהָאֶחָד שֶׁהָאוֹכְלוֹ יַדַּע הַטּוֹב

וַיִּשֶׁם שָׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר – בְּכָלֵל.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, (ש) וַיְנַיֶּחֱהוּ בֵּין עֵדֶן
לְעֵבֶדָה וּלְשִׁמְרָה, וְכִי מֵה הָעֲבוּדָה כָּאֵן?
אֵלָּא עֲבוּדַת הַנְּשָׂמָה, לְהַשְׁלִים לָהּ
בְּתִשְׁלוּמֶיהָ מֵה שֶׁלֹּא הִשְׁלִימָה בְּזֶה
הָעוֹלָם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן (יהושע) אָמַר, הֵנִיחַ הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן בֵּין עֵדֶן, וְנָתַן
לוֹ תוֹרָתוֹ לְעֵבֵד בָּהּ וּלְשָׁמֹר מִצְוֹתֶיהָ. וְהוּ

וְהַיֵּשֶׁר, שְׂיִיבֶשֶׁר הָאָדָם. וְהַדָּרֶךְ הַרַע, שְׂיִתְקַלְקַל
בְּהָ הָאָדָם. וְלִפְיֶכֶךְ צְוָהוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂלֹא
יֵאכַל מִמֶּנּוּ, פֶּן יִדְחָה הַטּוֹב, וַיִּחְזִיק בְּרַע.

וְעַל כֵּן נֶאֱמַר מִכָּל עֵץ הַגֵּן אָכַל תֹּאכֵל, וְהוּ עֵץ
הַחַיִּים, שְׂהִיָּה לוֹ לְאָדָם לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ. וְהוּא
לֹא חָטָא אֲלֵא בְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, שְׂנִצְטָוָה
שְׂלֹא יֵאכַל מִמֶּנּוּ. הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, וַיִּמְעַן הַדַּעַת
טוֹב וְרַע לֹא תֹאכֵל מִמֶּנּוּ כִּי בְּיוֹם אֶכְלֶךְ מִמֶּנּוּ
מוֹת תָּמוּת.

מִכָּאן אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, גְּזִירָה נִגְזְרָה עַל אָדָם,
קוֹדֵם, לְמוֹת, עַל שְׂנִלְקַח מִן הָאֲדָמָה.
מִשְׂמַע דְּכְּתִיב, בְּיוֹם אֶכְלֶךְ מִמֶּנּוּ. מְלַמֵּד שְׂאֵלְמֵי
לֹא חָטָא, הָיוּ לוֹ חַיִּים אַרְבָּעִים, כִּיִּן שְׂחָטָא, הוּא
הַעֲנִשׁ, שְׂיִקְצַר יָמָיו, וַיָּמוּת בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם. לְאַחַר

לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ

מִמֶּנּוּ. וְהוּ שְׂכַתּוּב (שם) וַיִּמְעַן הַדַּעַת טוֹב
וְרַע לֹא תֹאכֵל מִמֶּנּוּ כִּי בְּיוֹם אֶכְלֶךְ מִמֶּנּוּ
מוֹת תָּמוּת.

מִכָּאן, אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, גְּזִירָה נִגְזְרָה עַל
הָאָדָם קֹדֵם לְמוֹת, עַד שְׂנִלְקַח מִן
הָאֲדָמָה. מִשְׂמַע שְׂכַתּוּב בְּיוֹם אֶכְלֶךְ
מִמֶּנּוּ, מְלַמֵּד שְׂאֵלְמֵי לֹא חָטָא, הָיוּ לוֹ
חַיִּים אַרְבָּעִים. כִּיִּן שְׂחָטָא, הוּא הַעֲנִשׁ –
שְׂיִקְצַר יָמָיו וַיָּמוּת בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם. לְאַחַר

וְהַרַע. לְדַעַת הַדָּרֶךְ הַטּוֹב וְהַיֵּשֶׁר שְׂיִבֶשֶׁר
הָאָדָם, וְהַדָּרֶךְ הַרַע שְׂיִתְקַלְקַל בְּהָ
הָאָדָם. וְלִפְיֶכֶךְ צְוָהוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שְׂלֹא יֵאכַל מִמֶּנּוּ, פֶּן יִדְחָה הַטּוֹב וַיִּחְזִיק
בְּרַע.

וְעַל כֵּן נֶאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ב) מִכָּל עֵץ הַגֵּן אָכַל
תֹּאכֵל, וְהוּ עֵץ הַחַיִּים שְׂהִיָּה לוֹ לְאָדָם
לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ, וְהוּא לֹא חָטָא אֲלֵא בְּעֵץ
הַדַּעַת טוֹב וְרַע, שְׂנִצְטָוָה שְׂלֹא לֶאֱכֹל

שְׁעֵשָׂה תְּשׁוּבָה, נָתַן לוֹ יוֹמוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא,
שֶׁהוּא אֶלֶף שָׁנָה.

וְזוֹ רְאִיָּה שֶׁהַגְּזֵרָה הִיָּתָה קוּדֵם לְמוֹת, שְׁאֵלְמָלָא
בֶּן, בְּשַׁעֲשָׂה תְּשׁוּבָה הָיָה לוֹ לְבַטֵּל הַגְּזֵרָה.
אֵלָּא אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, עָשָׂה תְּשׁוּבָה וּבַטֵּל הַגְּזֵרָה
שֶׁנִּגְזְרָה עָלָיו, בְּיוֹם אֶכְלָךְ מִמְּנוֹ, וְהָאֵרִיד לוֹ יָמִים
שְׁנַתָּן לוֹ יוֹמוֹ.

רַבִּי בְּרוּקָא אָמַר, הוּא נְצַטְוָה עַל הַשֵּׁם, וְחָטָא
בְּשֵׁם. נְצַטְוָה עַל הַשֵּׁם, זֶהוּ הַשֵּׁם הַמְּיֻחָד,
דְּכְתִיב וְעֵץ הַחַיִּים וְגו'. וְהוּא חָטָא בְּשֵׁם, זֶהוּ שֵׁם
הַמְּשׁוּתָף, דְּכְתִיב וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, וּמָה הַמְּקָרִיב קָרְבָן לְשֵׁם זֶה,
אֲמָרָה תוֹרָה (שמות כב יט) זוֹבַח לְאֱלֹהִים
יִחְרָם. הַמְּחַלֵּף שְׁמוֹ הַמְּיֻחָד בְּשִׁבְלֹו, עַל אַחַת
בְּמָה וּבְמָה.

לשון הקודש

רַבִּי בְּרוּקָא אָמַר, הוּא נְצַטְוָה עַל הַשֵּׁם
וְחָטָא בְּשֵׁם. נְצַטְוָה עַל הַשֵּׁם – זֶהוּ הַשֵּׁם
הַמְּיֻחָד, שְׁכַתּוּב וְעֵץ הַחַיִּים וְגו'. וְהוּא
חָטָא בְּשֵׁם – זֶה שֵׁם הַמְּשׁוּתָף, שְׁכַתּוּב
וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, וּמָה הַמְּקָרִיב קָרְבָן
לְשֵׁם זֶה, אֲמָרָה תוֹרָה (שמות כב, יט) זוֹבַח
לְאֱלֹהִים יִחְרָם – הַמְּחַלֵּף שְׁמוֹ הַמְּיֻחָד

שְׁעֵשָׂה תְּשׁוּבָה, נָתַן לוֹ הַקּוּדֵשׁ בְּרִידָה
הוּא אֵת יוֹמוֹ, שֶׁהוּא אֶלֶף שָׁנָה.

וְזוֹ רְאִיָּה שֶׁהַגְּזֵרָה הִיָּתָה קִדְמָה לְמוֹת,
שְׁאֵלְמָלָא בֶּן, בְּשַׁעֲשָׂה תְּשׁוּבָה הָיָה לוֹ
לְבַטֵּל הַגְּזֵרָה. אֵלָּא, אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן,
עָשָׂה תְּשׁוּבָה וּבַטֵּל הַגְּזֵרָה שֶׁנִּגְזְרָה עָלָיו
– בְּיוֹם אֶכְלָךְ מִמְּנוֹ, וְהָאֵרִיד לוֹ יָמִים,
שְׁנַתָּן לוֹ יוֹמוֹ.

וַשְׁחָטָא בְּשֵׁם מְנָא לָן. אָמַר רַבִּי בְרוּקָא
 דְּכַתִּיב "וַתִּקַּח "מִפְּרִי"ו "וַתֹּאכֵל", שְׁהוּא
 הַשֵּׁם הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ, הַיּוֹצֵאת הַפְּרִי הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ.
 אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, לְפִיכֹךְ בָּנָה כָּל הָעֵינָן בְּאֵלּוּ
 אֵילָנֵי גֵן עֵדֶן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, חֲזוֹנֵן דְּהָא תַּלְתָּ מִן תְּבַרִּיא, עַל
 דָּא אֲתַעְנָשׁוּ. אָמַר רַבִּי ^(דף נד ע"א) יְהוּדָה, הָא
 דְּאָמַר רַבִּי בְרוּקָא אֵין לְהִרְהַר עוֹד בְּפִרְשָׁתָא דָּא,
 דְּאָנָּא בְּהָא גְוֹנָא שְׂמַעְנָא מֵאֲבוּי, וּכְעַן אֲדַבְרָנָא,
 וּמִכָּאן צְרִיךְ דְּרָשָׁה.

וְהַנְּחָשׁ הִזָּה עָרוֹם מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה. תֹּאנִי ר' יוֹסִי,
 זְהוּ יִצַּר הָרַע, שְׁהוּא הַנְּחָשׁ הַמְּסִית
 לְבַנֵּי אָדָם. וְלָמָּה נִקְרָא נְחָשׁ. מַה הַנְּחָשׁ הוֹלֵךְ
 עַקְלָתוֹן, וְאֵינּוּ הוֹלֵךְ בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל. כִּךְ יִצַּר הָרַע,
 מִשְׁטֵין לְאָדָם בְּדַרְךְ רָע, וְלֹא בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל.

לשון הקודש

הַחֲבָרִים עַל כִּךְ נַעֲנָשׁוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 זֶה שְׂאֵמַר רַבִּי בְרוּקָא אֵין לְהִרְהַר עוֹד
 בְּפִרְשָׁה זו, שְׂאֵנִי כְּמוֹ זֶה שְׂמַעְתִּי מֵאֲבוּי,
 וּכְעַת גּוֹבְרָתִי, וּמִכָּאן צְרִיךְ דְּרָשָׁה.

וְהַנְּחָשׁ הִזָּה עָרוֹם מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה
 (שם). שְׁנֵה רַבִּי יוֹסִי, זְהוּ יִצַּר הָרַע, שְׁהוּא
 הַנְּחָשׁ הַמְּסִית אֶת בְּנֵי אָדָם. וְלָמָּה נִקְרָא
 נְחָשׁ? מַה הַנְּחָשׁ הוֹלֵךְ עַקְלָתוֹן וְאֵינּוּ

בְּשִׁבְלוֹ, עַל אַחַת בְּמָה וּבְמָה.
 וַשְׁחָטָא בְּשֵׁם, מִנֵּין לָנוּ? אָמַר רַבִּי
 בְרוּקָא, שְׁכַתּוּב (בראשית א) "וַתִּקַּח "מִפְּרִי"ו
 "וַתֹּאכֵל", שְׁהוּא הַשֵּׁם הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ,
 דְּגַמַּת הַפְּרִי הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ. אָמַר רַבִּי
 אֲבָהוּ, לְפִיכֹךְ בָּנָה כָּל הָעֵינָן בְּאֵלּוּ אֵילָנֵי
 גֵן עֵדֶן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, רְאִינוּ שְׁהֵנָּה שְׁלֹשָׁה מִן

תֵּאֲנִי ר' יוֹסִי, מֵאֵי הָיָה עָרוֹם מִכָּל חַיֵּת הַשָּׂדֶה,
 עָרוֹם הוּא פָּקַח מֵאוֹתוֹ נֶפֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר
 בְּנוֹף, וְהוּא הָיָה הַמְּסִית לָאָדָם, עַד שֶׁנִּגְרַשׁ מִהֲנֵאת
 בֵּן עֵדֶן.

תֵּנֶן הָתָם, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי סִימּוֹן, אֲשַׁנְחֶנָּה
 בְּהֵאֵי מִלָּה דֵּאָמַר רַבִּי בְרוּקָא, וְשֶׁאִיל לִיָּה,
 וְאֲשַׁכְּחֶנָּה דְעִיקָר קַבְּלָה הָיָה בִידּוּי. וְהָכִי אֶתְנַזֵּר
 בַּסְפָּרָא קַדְמָאָה, דְּמִתְנִיתָא דְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֶרְדִּי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הִנְחֵשׁ בְּשֵׁהֲשִׂיא לְאִשָּׁה, מַה
 כְּתִיב. וַתֵּרָא הָאִשָּׁה בִּי טוֹב. מֵאֵי בִי טוֹב.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר שְׁלֹום, הַסְכִּימָה בְּדַעְתָּה בִּי
 הוּא טוֹב, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קה) בִּי טוֹב ה'. (תהלים קז

*) הוֹדוּ לַה' בִּי טוֹב. וְכִי תֵאָוֶה הוּא לְעֵינַיִם, שֶׁהִיא
 הַתֵּאָוֶה שְׂמֵתָאִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, לְדַעַת

לשון הקודש

הָיָה בִידּוּי, וְכֵן נִגְזַר בַּסְפָּרָא הַרְאֵשׁוֹן שֶׁל
 הַמְּשֻׁנָּה שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֶרְדִּי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הִנְחֵשׁ, בְּשֵׁהֲשִׂיא
 לְאִשָּׁה, מַה כְּתוּב? (שם) וַתֵּרָא הָאִשָּׁה בִּי
 טוֹב. מַה זֶה בִּי טוֹב? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר
 שְׁלֹום, הַסְכִּימָה בְּדַעְתָּה בִּי טוֹב הוּא,
 שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קלה) בִּי טוֹב ה', (שם קז) הוֹדוּ
 לַה' בִּי טוֹב. וְכִי תֵאָוֶה הוּא לְעֵינַיִם –
 שֶׁהִיא הַתֵּאָוֶה שְׂמֵתָאִים עֲלִיוֹנִים

הוֹלֵךְ בְּדַרְדְּרֵי יִשְׂרָאֵל, כִּד יַעַר הִרְעַ מִשְׁמִינֵי
 לָאָדָם בְּדַרְדְּרֵי רַע, וְלֹא בְדַרְדְּרֵי יִשְׂרָאֵל.

שָׂנְחָה רַבִּי יוֹסִי, מַה זֶה עָרוֹם מִכָּל חַיֵּת
 הַשָּׂדֶה? עָרוֹם הוּא פָּקַח מֵאוֹתוֹ נֶפֶשׁ
 הַחַיָּה אֲשֶׁר בְּנוֹף, וְהוּא הָיָה הַמְּסִית
 לָאָדָם, עַד שֶׁנִּגְרַשׁ מִהֲנֵאת בֵּן עֵדֶן.

שְׂנִינֵנוּ שָׁם, אָמַר ר"י בֶּן רַבִּי סִימּוֹן,
 הַשְּׁנִינְתִּי בְּדַבְּרֵי הַזֶּה שֶׁאָמַר רַבִּי בְרוּקָא,
 וְשֶׁאִלְתִּי אוֹתוֹ, וּמִצָּאתִי שֶׁעָקַר הַקַּבְּלָה

וְלֹהֲשִׁיגוֹ, מִיַּד וַתִּקַּח מִפְּרִיו וַתֹּאכַל.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲחֵלְפָא שׁוֹלְטָנָא בְּפוּלְחָנָא.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּמַה דְּאֵת אָמַר (שמות כד
 כא) אֵל תִּמְר בּוֹ, אֵל תְּמִירְנִי בּוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 וְלֹא אֲמִינָא דְלִית לְהִרְהַר עוֹד בְּפִרְשָׁה דִּי בְּהָא
 דְּאָמַר רַבִּי בְּרוּקָא בְּרִישׁ פְּרָשְׁתָּא, וְלֹא אֲצַטְרִיךְ
 יִתִּיר אֶלָּא דְרָשָׂא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מַאי וַיִּתְּפְרוּ
 עֲלֵהּ תְּאֵנָה, מְתַרְגְּמֵם רַב נְחֻמָּן בַּר אֲחָא, וַחֲבֵרוֹ,
 תְּסַקּוּפֵי מוֹלִין.

וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל ה' אֱלֹהִים וְגו'. אָמַר רַבִּי
 פְּנַחָס, וּמַה קּוֹזְדִּיטָא דְאַהֲיִרְנָא בְּעֵינֵי
 רוּחַ הַיּוֹם. תִּנּוּן אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲמִיטוֹן
 בְּבַהֲירוּתָא, לְדָא דְאָמְרוּ, לְמָה הוּא דוּמָה אָדָם
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, לְצַפּוֹרָא דְאֲזִלַת, בַּד נַפְקַת מִקִּינָה,

לשון הקודש

דְרָשָׁה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מַה זֶה (בראשית א)
 וַיִּתְּפְרוּ עֲלֵהּ תְּאֵנָה? מְתַרְגְּמֵם רַב נְחֻמָּן בַּר
 אֲחָא וַחֲבֵרוֹ, עֲלִילוֹת דְּבָרִים.
 וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל ה' אֱלֹהִים וְגו' (שם).
 אָמַר רַבִּי פְּנַחָס, וּמַה הַמוֹשֵׁל הַגָּדוֹל
 צְרִיךְ רוּחַ הַיּוֹם? שְׁנִינּוּ אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 הָעֶרְפֵּל בְּבַהֲירוּת, לְזֵה שְׂאֲמְרֵנוּ, לְמָה
 הוּא דוּמָה הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה? לְצַפּוֹר

וַתִּתְּוֹנִים לְדַעַת וְלֹהֲשִׁיגוֹ, מִיַּד – וַתִּקַּח
 מִפְּרִיו וַתֹּאכַל.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַתְּחַלְפָּה שְׁלִטוֹן
 בְּעַבְדוּדָה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר
 (שמות כג) אֵל תִּמְר בּוֹ, אֵל תְּמִירְנִי בּוֹ. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה, וְלֹא אֲמַרְתִּי שְׂאִין לְהִרְהַר
 עוֹד בְּפִרְשָׁה דִּי בְּזַה שְׂאֲמַר רַבִּי בְּרוּקָא
 בְּרֵאשׁ הַפְּרָשָׁה, וְלֹא הָצַטְרִיךְ יִתִּיר אֶלָּא

וְלֹא אֲשַׁכַּחַת מֵאֵן דְּאֶכְנִישׁ לָהּ. כֶּךָ הוּא הָאָדָם,
 פִּינּוֹן שְׁתַּנְּשָׁמָה יוֹצְאָהּ, שׁוֹב אֵינּוּ יוֹדֵעַ, וּמִכִּיּוֹן. בַּר
 הַהוּא גּוֹפָא, מְנַהִירוֹ טוֹבָא דְּאִינְדָּמֵן לִיָּה
 לְאַשְׁתַּעֲשַׁע בְּגִנְתָּא דְּעֵדָן.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, מִתְהַלְךְ, מְהַלְךְ תְּוֹה לִיָּה
 לְמִימַר, מַהוּ מִתְהַלְךְ. אָמַר רַבִּי בָּא, וְכִי
 חוֹשְׁבִין בְּנֵי אָדָם שְׁתַּקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא תִּיָּה. תָּא
 שְׁמַע, דְּכְתִיב אֵת קוֹל, הוּא דְּכְתִיב בֵּיהּ (שם יט יט),
 וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֵנוּ בְּקוֹל. וְכֵן (יחזקאל א כו) וַיְהִי קוֹל מֵעַל
 לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ. אָמַר רַב חֲסֵדָא אָמַר רַבִּי
 יוֹחָנָן, קוֹל כְּתִיב, מִתְהַלְךְ לְרוּחַ, תְּדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (שם לו ז) וַיְהִי קוֹל כְּהִנָּבְאֵי וְהִנֵּה רַעֲשׁ.

אָמַר רַבִּי יוֹחָאֵי, וְהָא ר' יְהוּדָה חֲבַרְיֵנוּ אָמַר,
 דְּכָאן צְרִיךְ דְּרִשָּׂא, וְאַתֶּם אוֹמְרִים מַעֲשֵׂה

לשון הקודש

הִיָּה? בָּא תִּשְׁמַע, שְׁכַתּוּב אֵת קוֹל, הוּא
 שְׁכַתּוּב בּוּ (שמות ט) וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֵנוּ בְּקוֹל,
 וְכֵן (יחזקאל א) וַיְהִי קוֹל מֵעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל
 רֹאשׁוֹ. אָמַר רַב חֲסֵדָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן,
 קוֹל כְּתוּב, מִתְהַלְךְ לְרוּחַ, זְהוּ שְׁכַתּוּב (שם
 לו) וַיְהִי קוֹל כְּהִנָּבְאֵי וְהִנֵּה רַעֲשׁ.

אָמַר רַבִּי יוֹחָאֵי, וְהָרִי רַבִּי יְהוּדָה חֲבַרְנו
 אָמַר שְׁכָאן צְרִיךְ דְּרִשָּׂא, וְאַתֶּם אוֹמְרִים

שְׁהוֹלְכַת, כְּשִׁיּוֹצְאָת מִקְנָה וְלֹא מוֹצְאָת
 מִי שְׁיִכְנִים אוֹתָהּ – כֶּךָ הוּא הָאָדָם, פִּינּוֹן
 שְׁתַּנְּשָׁמָה יוֹצְאָהּ, שׁוֹב אֵינּוּ יוֹדֵעַ וּמִכִּיּוֹן
 אֵת הַגּוֹפָא, כְּרַט לְאוֹתוֹ הַגּוֹפָא, מְהָאוֹר הַרַב
 שְׁהוֹדָמֵן לוֹ לְהַשְׁתַּעֲשַׁע בְּגִנְ עֵדָן.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, מִתְהַלְךְ? מְהַלְךְ הִיָּה לוֹ
 לוֹמְרִי! מַה זֶה מִתְהַלְךְ? אָמַר רַבִּי בָּא, וְכִי
 חוֹשְׁבִים בְּנֵי אָדָם שְׁתַּקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

מִרְכָּבָה. אָמַר רַבִּי אֶלְכָסְנֵדְרִי, יִתִּיר מֵעֹבְדָא
 דְּרַכִּיבָא הוּא, דְּהָא רִזִּין עֵילָאִין אֲנִן חֲזִינִן
 דְּאֵתְנַלְיִין הָבֵא.

תָּנִין רַבָּנִן, כְּשִׁחְלָה רַבִּי שְׂמֵעוֹן בֶּן יוֹחָאי. עָאֵלוּ
 קַמֵּיהּ ר' פְּנַחֶס, וְר' חֲזִיא, וְר' אַבָּא. אָמְרוּ
 לֵיהּ, מָאן דְּהוּא קִיָּמָא דְעֵלְמָא, שְׂכִיב. אָמַר לוֹן,
 לֹא בִי דִינָא דְלְעֵילָא מְעִינִין בְּדִינָאי, דְּהָא אֲנָא
 חֲזִאי דְלִית אֲנָא מְתִיב לְמִלְאכָא וְלִדְיִנָא
 דְלְעֵילָא. דְּאֲנָא לֹא כְּשָׂאָר בְּנֵי נָשָׂא.

אֶלָּא הָא דִינָא דִילִי, קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא דִינִינָה,
 וְלֹא בִי דִינִינָה. וְחֵינֵנוּ דְאָמַר דָּוִד, בְּכַעֲוִתִּיה
 קַמֵּיהּ (תהלים מג א) שְׂפָטְנִי אֱלֹהִים וְרִיבָה רִיבִי. וְכֵן
 שְׁלֹמֹה אָמַר, (מ"א ח יט) לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט עֲבָדוֹ, הוּא
 בְּלַחֲדוּדִי, וְלֹא אַחֲרָא.

לשון הקודש

ראיתי שאיני נתן למלאך ולדון
 שלמעלה, שאיני כשאר בני אדם.
 אלא הדין הזה שלי, הקדוש ברוך הוא
 דן אותי, ולא בית דינו. והינו מה שאמר
 דוד בבקשתו לפניו (תהלים מג) שפטיני
 אלהים וריבה ריבי. וכן שלמה אמר,
 לעשות משפט עבדו, הוא לבדו, ולא
 אחרים.

מעשה מרכבה? אמר רבי אלכסנדר,
 יותר ממעשה מרכבה הוא, שהרי סודות
 עליונים אנו ראינו שהתגלו כאן.
 שנו רבותינו, כשחלה רבי שמעון בן
 יוחאי, נכנסו לפניו רבי פנחס ורבי חייא
 ורבי אבהו. אמרו לו, מי שהוא עמוד
 העולם – ימות? אמר להם, אין בית הדין
 שלמעלה מעינים בדיני, שהרי אני

דְּהָא תַּנְיִנָן, כְּשֶׁהָאָדָם הוּא שׁוֹכֵב, בִּי דִינָא
 דְּלַעֲיָלָא מִסְתַּכְּלִין בְּדִינוּי, אִית מְנַהוֹן
 דְּנָטְאן לְכַף זְכוּת, דְּאֶחְזִיין זְכוּתָא דְּבַר נָשׁ, וְאִית
 מְנַהוֹן דְּנָטְאן לְכַף חוּבָה, דְּאֶחְזִיין חוּבָה דְּבַר נָשׁ.
 וְלֹא נָפִיק אִינִישׁ מִן דִּינָא, כְּמָה דְּהוּא פְּעִי.

אַבְל מֵאן דְּדָאִין לִיה מְלָכָא עֵילָאָה, דְּשְׁלִיט עַל
 כּוּלָא, הוּא טַב, וְלֹא יָכִיל אִינִישׁ לְמַחְזִי
 בְּהוּא דִינָא, בַּר טַב. מֵאִי טַעְמָא, דְּהָא תַּנְיִנָן,
 מְכִילוּי דְּמְלָכָא עֵילָאָה, נָטְי לְזְכוּתָא תְּדִיר, וְהוּא
 כּוּלִיָּה עַד רַחֲמֵנוּתָא, וּבְיָדוֹ לְשַׁבְּקָא לְחֻטְאִין וְחוּבִין,
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים קל ד) כִּי עֲמַךְ הִסְלִיחָה וּגּוֹ,
 וְלֹא עִם אַחֵר.

וּבְגִין כִּךְ בְּעֵינָא קַמִּיה דְּהוּא יָדִין דִּינָאִי, וְאַנָּא
 אִיעוּל תְּלִיסַר אַבְבֵי לְעֵלְמָא דְּאַתִּי, דְּלֹא

לשון הקודש

אִישׁ לְהִיּוֹת בְּאוֹתוֹ דִּין, פְּרַט לְטוֹב. מַה
 הַטַּעַם? שְׁהַרֵי שְׁנֵינוּ, מִדַּת הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן
 נּוֹטָה לְזְכוּת תְּמִיד, וְהוּא כָּלוּ עַד שֶׁל
 רַחֲמָנוּת, וּבְיָדוֹ לְעוֹב הַחֲטָאִים וְהָעוֹנוֹת.
 זֶהוּ שְׁכַתוּב (שם קל) כִּי עֲמַךְ הִסְלִיחָה וּגּוֹ,
 וְלֹא עִם אַחֵר.

וּמִשּׁוּם כִּךְ בְּקַשְׁתִּי לְפָנָי שֶׁהוּא יָדִין
 דִּינִי, וְאִנִּי אֶכְנַס לְשִׁלְשָׁה עֶשְׂרֵי שְׁעָרִים

שְׁהַרֵי שְׁנֵינוּ, כְּשֶׁהָאָדָם הוּא שׁוֹכֵב, בֵּית
 דִּין שְׁלֵמָעְלָה מִסְתַּכְּלִים בְּדִינוּ. יֵשׁ מַהֵם
 שְׁנוּטִים לְכַף זְכוּת, שְׁמַרְאִים זְכוּתוֹ שֶׁל
 אָדָם, וְיֵשׁ מַהֵם שְׁנוּטִים לְכַף חוּבָה,
 שְׁמַרְאִים חוּבָה שֶׁל אָדָם, וְלֹא יוֹצֵא
 הָאִישׁ מִן הַדִּין כְּמוֹ שֶׁהוּא רוּצָה.

אַבְל מִי שֶׁדָּן אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן,
 שְׁשׁוּלֵט עַל הַכּל, הוּא טוֹב, וְלֹא יָכִיל

אָעֲבְרוּ לֹזֶן בַּר אֲבֹהֶתָא, וְלֹא יְהִי מֵאֵן דִּימְחֵי בְּיַדֵּי,
וְעוֹד דִּלָּא אֲתַבַּע רִשׁוּתָא מְנַחֲוֹן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מִלָּה, וְחֲמוֹן בִּי מְרַעִיָּה, דִּלָּא
הָוָה הוּא תַּמָּן. תְּוֹוְהוּ, וְלֹא הָוָה יָכִיל חַד
מְנַחֲוֹן לְמַלְלָא בְּפוּמִיָּה, מְדַחֲלוּ רַבָּה דַּהֲוֹת עֲלִיהוֹן.
עַד דִּהְוֵי יַתְבִּי, סָלִיק לֹזֶן רִיחִין דְּבוּסְמִין סְגִיאִין,
וְכָל חַד וְחַד מְנַחֲוֹן אֲתִיּוּשֵׁר חִילִיָּה, עַד דִּחְמוּ לְרַבִּי
שְׁמַעוֹן, וְהָוָה מְמַלְל מְלִין, וְלֹא הָוָה חֲמָאן אַחֲרֹן
בַּר מִינֵיהּ.

לְבַתֵּר עֵידֵן, אָמַר לֹזֶן רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֲמִיתוֹן מִיַּדֵּי.
אָמַר לִיָּה ר' פְּנַחֶס, לָא, אָלָא פּוּלְנָא
תְּוֹוְהִין עַל דִּלָּא חֲמִינָא לָךְ בְּבִי מְרַעְדֵי, זְמַן רַב,
וְכַד חֲמִינָא לָךְ סָלִיק לָךְ רִיחִין דְּבוּסְמִין דִּגְנֵתָא
דִּיעֵדֵן, וְשְׁמַעְנָא קְלָךְ מְמַלְל, וְלֹא יִדְעֵנָא מֵאֵן
מְמַלְל עַמָּךְ.

לשון הקודש

אחד ואחד מהם התחזק כחו, עד שראו
את רבי שמעון, והיה מדבר דברים, ולא
היו רואים אחרים חוץ ממנו.

אחר זמן אמר להם רבי שמעון,
הראיתם דבר? אמר לו רבי פנחס, לא,
אלא כלנו תמהים על שלא ראינו אותך
בבית הלל זמן רב, וכשראינו אותך,
עלו אליך ריחות של הבשמים של גן

לעולם הבא, שלא עברו אותם רק
האבות, ולא יהיה מי שימחה בידי, ועוד
- שלא אתבוע מהם רשות.

אמר רבי שמעון דבר, וראו את בית
הלליו שלא היה שם. תמהו, ולא יכל אחד
מהם לדבר בפיו מהיראה הגדולה
שהיתה עליהם. בעודם שהיו יושבים,
עלו להם ריחות של בשמים רבים, וכל

אָמַר לָהֶן, וְלֹא שָׁמַעְתֶּן מְלָה אֶחָדָא בַּר מְדִידִי.
 אָמְרוּ לָאוּ. אָמַר לֹון, לִית אַתֹּון תְּזִינ
 לְמַחְמִי סְבַר אַפִּין עֵתִיק יוֹמִין.
 אָמַר לֹון, אִימָא לְכוּ מְלָה, תְּזוּהֶנָּא עַל ר' פְּנֶחָס,
 דְּלֹא חָמָא. דֵּאֲנָא חָמִית לִיה בְּעֵן בְּהֵהוּא
 עֲלֵמָא, לְתַתָּא מִרְבִּי אֶלְעָזָר בְּרִי.
 וּבְעֵן שְׁדָרוּ בְּדִילִי מְלֵעִילָא, וְאַחֲזִין לִי אַתָּרָא
 דְּצַדִּיקָא לְעֵלְמָא דְּאַתִּי, וְלֹא אֶתִּישֵׁר
 בְּלָבָאִי דְּזִכְרָתָאִי, בַּר עִם אַחִיָּה הַשִּׁילֹוֹנִי. וּבְרִירְנָא
 דְּזִכְרָתָאִי, וְאַתִּינָא, וְאַתֹּו עִמִּי תְּלַת מָאָה נְשָׁמְתִין
 דְּצַדִּיקָא, וְעִילָא מְנַחֲוֹן אָדָם תְּרַאשׁוֹן, דְּתוּזָה יְתִיב
 גִּבְאִי, וְהוּא הוּזָה מְמִלְל עִמִּי. וּבְעָא, דְּלֹא יִתְגַּלִּי
 חוּבִיָּה לְכָל עֲלֵמָא. בַּר תְּהוּא דְּאַמְרָה אֶזְרִייתָא
 בְּגִינִיָּה, וְאַתְּפִסִּי בְּהֵהוּא אִילְנָא דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן.

 לשון הקודש

ובַעַת שְׁלַחוּ בְּשַׁבִּילֵי מְלַמְעָלָה וְהִרְאוּ לִי
 אֶת מְקוֹם הַצַּדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא, וְלֹא
 הִתְיַשֵּׁר בְּלָבֵי מְקוֹמִי, רַק עִם אַחִיָּה
 הַשִּׁילֹוֹנִי. וּבְחֶרְתִּי מְקוֹמִי, וּבְאֶתִי, וּבְאוּ
 עִמִּי שְׁלֹשׁ מֵאוֹת נְשָׁמוֹת שֶׁל צַדִּיקִים,
 וְלַמְעַלָּה מֵהֶם אָדָם תְּרַאשׁוֹן, שֶׁהִיָּה יוֹשֵׁב
 אֲצִלִּי, וְהוּא הִיָּה מְדַבֵּר עִמִּי, וּבִקְשׁ שְׁלֹא
 יִתְגַּלֵּה חֲטָאוֹ לְכָל הָעוֹלָם, רַק תְּהוּא
 שְׂאֵמְרָה הַתּוֹרָה עֲלָיו, וְהַתְּכַסֶּה בְּעֵץ
 הַחַיִּים שֶׁל גֵּן עֵדֶן.

עדן, וְשָׁמַעְנוּ קוֹלָהּ מְדַבֵּר, וְלֹא יָדַעְנוּ מִי
 מְדַבֵּר עִמָּךְ.

אָמַר לָהֶם, וְלֹא שָׁמַעְתֶּם דְּבַר אַחַר פְּרַט
 לְשִׁלְיִי? אָמְרוּ, לֹא. אָמַר לָהֶם, אִינְכֶם
 רְאוּיִים לְרְאוֹת אֶת סְבַר פְּנָיו שֶׁל עֵתִיק
 הַיָּמִים.

אָמַר לָהֶם, אִמַּר לְכֶם דְּבַר, תְּכַסֶּה אֲנִי עַל
 רַבִּי פְּנֶחָס שְׁלֹא רָאָה, שְׂאֵנִי רְאִיתִי אוֹתוֹ
 כְּעַתָּה בְּעוֹלָם הַחַיִּים הַהוּא לְמַסָּה מִרְבִּי אֶלְעָזָר
 בְּרִי.

וְאֵלֶּנָּה אֲמִינָה לִיה דְּהָא חֲבַרְיָא גְלוּ. אֲמַר תְּהוּא
דְּגַלְיִין חֲבַרְיָא בִּינְיָהוּ שְׁפִיר, אֲבָל לְשָׂאָר
בְּנֵי עֲלָמָא לָא. מַאי טַעְמָא, דְּחָם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא עַל יְקָרְיָה, וְלֹא בַּעַד לְפָרְסוּמֵי חוּבִיתָה, אֶלְא
בְּתַהוּא אֵילֶנָּה דְּאֲמַר דְּאֲבָל מִנְיָה.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְלִי לִי בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ,
וְלַחֲבַרְיָא, דְּלִישְׁתַּעוּ אֵינוּן בִּינְיָהוּ, וְלֹא
לְדַרְדְּקֵי דְחֲבַרְיָא, וְלֵאֵינוּן דִּייתוֹן לְעֲלָמָא.
דְּהוּא (דף כד ע"ב) מְלָה דְלֹא יָדְעֵי כָּל אִינְשֵׁי, וְטַעְיִין
בֵּיהּ, לָא מְשׁוּם חוּבְתָא דְחָב, אֶלְא מְשׁוּם יְקָרָא
דְּשָׂמָא עִילָאָה, דְּבְנֵי נְשָׂא לָא זְהִירִין בֵּיהּ,
וְכַתִּיב (שמות ג טו) זֶה שְׁמִי לְעוֹלָם. וַיִּיתוֹן לְמִשְׁאַל מַה
דְּלֹא צְרִיכִין לוֹן.

וְהֵינּוּ דְכַתִּיב, (שם יט כא) פֶּן יִהְרָסוּ אֵל ה' לְרֵאוֹת
וְנִפְּל מִמֶּנּוּ רַב, מַאי וְנִפְּל מִמֶּנּוּ רַב. הֲכִי

לשון הקודש

וְאֲמַרְתִּי לוֹ אֲנִי, שְׁהֵרֵי הַחֲבָרִים גְלוּ.
 אֲמַר, אוֹתוֹ שְׁגָלוּ הַחֲבָרִים בִּינְיָהֶם – טוֹב
 וַיִּפָּה, אֲבָל לְשָׂאָר בְּנֵי הָעוֹלָם – לֹא. מַה
 הַטַּעַם? שְׂחָם הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל
 כְּבוֹדוֹ וְלֹא רָצָה לְפָרְסֵם חֲטָאוֹ, אֶלְא רַק
 בְּאוֹתוֹ עֵין שְׂאֲמַר שְׂאֲבָל מִמֶּנּוּ.

וְהַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא גְלָה לִי בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ,
וְלַחֲבָרִים, שְׂחָם יִדְבְּרוּ בִּינְיָהֶם, וְלֹא

לְקַטְנִים שְׂבַחֲבָרִים וְלֵאוֹתָם שְׂיִבְאוּ
 לְעוֹלָם. שְׁהַדְבָר הַהוּא שְׂלֵא יוֹדְעִים כָּל
 הָאֲנָשִׁים וְטוֹעִים בּוֹ, לֹא מְשׁוּם הַחֲטָא
 שְׂחֲטָא, אֶלְא מְשׁוּם כְּבוֹד הַשֵּׁם הַעֲלִיּוֹן,
 שְׂבְּנֵי אָדָם אֵין זְהִירִים בּוֹ, וְכַתּוּב זֶה שְׁמִי
 לְעֵלְמָם, וַיִּבְאוּ לְשֵׂאל מַה שְׂלֵא צְרִיכִים
 לְהֵם.

וְהֵינּוּ שְׂכַתּוּב (שמות יט) פֶּן יִהְרָסוּ אֵל ה'

גִּזְרָנָא, הַאי חֲבָרָא דְאֹרִי שְׂמָא קְדִישָׁא לְכוּלָּא,
 הוּא נָפִיל וְנִתְפַּס וְאִיתָא בְּהַהוּא חוּבָא, יִתִּיר
 מִנֵּיהּ, דְכִתִּיב וְנָפִיל מִמֶּנּוּ רַב, הָרַב נוֹפֵל וְנִתְפַּס
 בְּאוֹתוֹ עֲוֹן.

קָרִיב לְגַמְיָה רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, אָמַר לִיה אָבָא,
 מָה אָנָּא הָתָם. אָמַר לִיה זַבְּחָה חוּלְקָךְ
 בְּרִי, זְמַן סָגִי יְהֵא דְלָא תִתְקַבֵּר וְנָבֵא, אֲכַל בְּהַהוּא
 עֲלָמָא, דְּוִכְתָּא דִּידִי וְדִידְךָ בְּרִירָנָא. זַבְּחִין אֵינוֹן
 צְדִיקָא, דְּזַמְיִין אֵינוֹן לְשַׁבְּחָא לְמֵאֲרִי עֲלָמָא,
 דְּאֵינוֹן מְלָאכִין דְּמִשְׁתַּמְשִׁין קַמֵּיהּ, הָדָא הוּא
 דְכִתִּיב, (תהלים קמ יג) אֵךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ
 יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵיךָ.

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב הוּנָא אָמַר, בֵּינוֹן שְׁחָטָא אָדָם,
 וְנִגְזְרוּ עָלָיו אוֹתָן הַגְּזֵרוֹת, גִּרְשָׁהוּ הַקְּדוּשׁ

לשון הקודש

אֲבָל בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם אֶת מְקוּמֵי וְאֶת שְׁלָךְ
 בְּחֵרְתֵי. אֲשֶׁרִיָּהֶם הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם עֲתִידִים
 לְשַׁבֵּחַ אֶת רַבּוֹן הָעוֹלָם בְּאוֹתָם מְלָאכִים
 הַמְּשַׁמְשִׁים לְפָנָיו. זֶהוּ שְׁבִתוֹב (תהלים קמ)
 אֵךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת
 פְּנֵיךָ.

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב הוּנָא אָמַר, בֵּינוֹן
 שְׁחָטָא אָדָם וְנִגְזְרוּ עָלָיו אוֹתָן הַגְּזֵרוֹת,

לְרֹאוֹת וְנָפִיל מִמֶּנּוּ רַב. מַהוּ וְנָפִיל מִמֶּנּוּ
 רַב? בְּךָ גִּזְרָנּוּ, הַחֲבֵר הַזֶּה שְׁמוּרָה אֶת
 הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ לְכָל, הוּא נוֹפֵל וְנִתְפַּס
 בְּאוֹתוֹ חָטָא יוֹתֵר מֵהֶם, שְׁבִתוֹב וְנָפִיל
 מִמֶּנּוּ רַב. הָרַב נוֹפֵל וְנִתְפַּס בְּאוֹתוֹ הָעוֹן.
 קָרִיב אֵלָיו רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנֵי. אָמַר לוֹ,
 אָבָא, מָה אָנִי שָׂם? אָמַר לוֹ, אֲשֶׁרִי
 חֲלָקָךְ, בְּנֵי. זְמַן רַב שְׁלָא תִקְבֵּר אֲעֲלֵי,

ברוך הוא מאותן ההנאות והעידונין שהיו לו בעדן, ומינה שומרים לשערי גן עדן. ומי הם, הם הפרובים. הדא הוא דכתיב וישכן מקדם לגן עדן את הפרובים ואת להט החרב המתהפכת. כדי לשמור אותו הדרך והפתח.

שאז נגזר, שלא יהא רשות לכל אדם מכאן ואילך, להכנס שם, זולתי הנשמות הצרופות על ידי הפרובים תחלה. שאם רואים שהיא ראויה ליכנס, תכנס. ואם לאו, דוחים אותה לחוץ, ותשרף באותו הלהב, או תקבל עונשה.

ותאנא, בנגדם היו במקדש, כשנכנס הכהן לפני ולפנים. דתניא, אמר רבי אבא אמר רבי יוסי בשם רב הונא, לפני ולפנים הוא דוגמתו של גן עדן. וכשנכנס הכהן לשם, נכנס בנשמה,

לשון הקודש

הצרופות על ידי הפרובים תחלה. אם רואים שהיא ראויה לכנס – תכנס, ואם לאו – דוחים אותה לחוץ, ותשרף באותו הלהב או תקבל עונשה.

ולמדנו, בנגדם היו במקדש, כשנכנס הכהן לפני ולפנים. שלמדנו, אמר רבי אבא אמר רבי יוסי בשם רב הונא, לפני ולפנים הוא דוגמתו של גן עדן. וכשנכנס הכהן לשם, נכנס בנשמה, ולא בגוף.

גרשהו הקדוש ברוך הוא מאותן ההנאות והעידונים שהיו לו בעדן, ומנה שומרים לשערי גן עדן. ומי הם? הם הפרובים. והו שכתוב (בראשית א) וישכן מקדם לגן עדן את הפרובים ואת להט החרב המתהפכת, כדי לשמור אותו הדרך והפתח.

שאז נגזר שלא יהא רשות לכל אדם מכאן ואילך להכנס שם, זולתי הנשמות

וְלֹא בְּגוֹף. בְּאִימָה, בְּיִרְאָה, בְּרֵתֶת, בְּזִיעַ, בְּנִקְיוֹת,
בְּטְהָרָה. וְהַכְּרוּבִים עוֹמְדִים שָׁם שׁוֹמְרִים, כְּדוֹגְמַת
אוֹתָם הַכְּרוּבִים הָעוֹמְדִים בְּשַׁעְרֵי גֶן עֵדֶן.

זָכָה הַכֹּהֵן, נִכְנָס שָׁם בְּשָׁלוֹם, וַיּוֹצֵא בְּשָׁלוֹם. לֹא
זָכָה, מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים יוֹצֵא לְהַב, וַיִּשְׂרַף
וַיָּמוּת בַּפְּנִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכָה
לְעֵבוֹר מֵהֶם בְּשָׁלוֹם. אָמַר רַבִּי פְּרַחְיָה, אִין לָךְ
בְּעוֹלָם דְּבַר שְׂאִין בּוּ מַעְלָה כְּדוֹגְמַתּוּ.

הַנְּחָשׁ שֶׁהָעֵרִים לְחֹהָ, הוּא דְּבַר נוֹפֵל עַל
הַלְּשׁוֹן. אָמַר רַב יוֹסֵף, הֵיאֵד, אָמַר לִיָּה,
כְּתַרְגוּמוֹ, נְחָשׁ חִיּוּא הוּא, חוּיָא זָכָר, וְהִיא חֹהָ,
נִקְבָּה. דְּבַר נוֹפֵל עַל הַלְּשׁוֹן. כְּדוֹגְמַתּוּ (כמדבר כא
ט) נְחָשׁ נְחָשֶׁת, דְּבַר נוֹפֵל עַל הַלְּשׁוֹן.

לשון הקודש

בְּשָׁלוֹם. אָמַר רַבִּי פְּרַחְיָה, אִין לָךְ בְּעוֹלָם
דְּבַר שְׂאִין בּוּ מַעְלָה כְּדוֹגְמַתּוּ.
הַנְּחָשׁ שֶׁהָעֵרִים לְחֹהָ, הוּא דְּבַר נוֹפֵל
עַל הַלְּשׁוֹן. אָמַר רַב יוֹסֵף, הֵיאֵד? אָמַר
לוֹ, כְּתַרְגוּמוֹ, נְחָשׁ חוּיָא הוּא. חוּיָא –
זָכָר, וְהִיא חוּהָ – נִקְבָּה. דְּבַר נוֹפֵל עַל
הַלְּשׁוֹן. כְּדוֹגְמַתּוּ (כמדבר כא) נְחָשׁ נְחָשֶׁת,
דְּבַר נוֹפֵל עַל הַלְּשׁוֹן.

בְּאִימָה, בְּיִרְאָה, בְּרֵתֶת, בְּזִיעַ, בְּנִקְיוֹת,
בְּטְהָרָה. וְהַכְּרוּבִים עוֹמְדִים שָׁם שׁוֹמְרִים,
כְּדוֹגְמַת אוֹתָם הַכְּרוּבִים הָעוֹמְדִים
בְּשַׁעְרֵי גֶן עֵדֶן.

זָכָה הַכֹּהֵן – נִכְנָס שָׁם בְּשָׁלוֹם וַיּוֹצֵא
בְּשָׁלוֹם. לֹא זָכָה – מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים
יוֹצֵא לְהַב, וַיִּשְׂרַף וַיָּמוּת בַּפְּנִים. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה, אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכָה לְעֵבוֹר מֵהֶם